ΛΟΓΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ: Περί μετανοίας (Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 28 Φεβρουαρίου, 2013

α. Περί μετανοίας· και τί λογής αγώνα ψυχής, και πόνον καρδίας έχει εκείνος οπού μετανοεί με Πνεύμα συντετριμμένον, και με κατάνυξιν.
β. Ποία είναι εκείνα οπού λέγει, και εύχεται προς τον φιλάνθρωπον Θεόν.
γ. Και περί φόβου Θεού.

α. Ποίος άνθρωπος ευρίσκεται ποτέ εις τον κόσμον, οπού ώντας φαρμακευμένος με θανατηφόρον φαρμάκι, και έχωντας πόνους πολλούς, και σφοδρούς μέσα εις τα εντόσθιά του ημπορεί να βάλη εις τον νουν του, ή να φροντίση τελείως διά καμμίαν μικράν πληγήν οπού να έχει επάνω εις το δέρμα τού κορμιού του; Ότι ο πόνος οπού είναι μέσα του, σκεπάζει κάθε άλλον πόνον, ή πληγήν οπού να είναι έξωθεν, και η πολλή θλίψις τής καρδίας του, δεν τον αφίνει να στοχασθή, και να ιδή τας εξωτερικάς πληγάς· αλλά από τον πολύν πόνον, και την ανυπόφορον οδύνην του, αλησμονεί τας πληγάς οπού έχει απέξω, και ξεσχίζει τα ρούχα του με τα χέρια του, και με τα ονύχια των χειρών του ξύει τας πληγάς τού σώματός του, και αλησμονεί και τους γονείς του, και τους φίλους του, και δεν γυρίζει να ιδή κανένα άνθρωπον, ουδέ γυρίζει να κοιτάξη αυστηρώς εκείνον οπού τον καταράται, ουδέ φροντίζει διά τα πράγματά του, αλλά αφίνει τον πλούτον του να τον αρπάζει όποιος θέλει· και ούτε ψωμί τρώγει με όρεξιν, ότι είναι όλος φαρμάκι, ούτε κρασί πίνει με νοστιμάδα, ότι ο πόνος του είναι άμετρος (Ταύτα όλα τα λέγει ο Αγιος**διά εκείνον οπού έλθη εις αίσθησιν, και συλλογιζόμενος τας αμαρτίας του, και τον ψυχικόν θάνατον οπού του επροξένησαν, μετανοεί τη αληθεία**, και **κρίνωντας τον εαυτόν του** καθώς είπεν ο Πατήρ εις τον νζ' λόγον,**κάνει αυτά οπού λέγει εδώ και περισσότερα από αυτά**) όθεν και εις εκείνους οπού τον προσκαλούν εις φαγοπότια αποκρίνεται με οργήν μεγάλην. Φύγετε από εμένα, ότι θάνατος συντρίβει την ψυχήν μου, και τί ιξεύρω, αν εις ολίγην ώραν την μεγάλη, διατί και να ζω πλέον εις την παρούσαν ζωήν δεν το θέλω, ότι από τέτοιαν ζωήν οπού ζω με τόσους πόνους καλλίτερος είναι ο θάνατος. Από τότε πλέον δεν θέλει πέση να αναπαυθή εις το κρεββάτι, αλλά θέλει κυλίεται, και σπαράττεται κάτω εις την γην με μεγάλαις φωναίς, και κλαυθμούς, και δεν τον μέλλει τελείως διά εκείνους οπού τον βλέπουν οπού ατακτεί, ή διά εκείνους οπού ακούουν τας φωνάς του, και τον κατηγορούν· τα μάτια του γίνονται δύω βρύσαις, και ευγάνουν δάκρυα περισσότερον, πάρεξ οπού βλέπουν. Εκείνος ο άνθρωπος μακαρίζει κάθε άνθρωπον ωσάν Αγγελον, και τους

ζωντανούς, και τους απεθαμένους, και εκείνους ακόμι οπού δεν εγεννήθησαν εις τούτον τον κόσμον, και κάθε άλογον ζώον, και κάθε ερπετόν όλα τα μακαρίζει, και λέγει. Αληθινά ευλογημένα είναι όλα τα ποιήματα του Θεού, διατί δεν έχουν τους εδικούς μου πόνους, αλλά απερνούν την ζωήν τους με χαράν, χωρίς πόνους· εγώ δε μόνος έχω βάρος, και φορτίον βαρύτατον αμαρτημάτων, και κρίνομαι από τώρα με το πυρ τής κρίσεως, και μοναχός εγώ αισθάνομαι πόνους δρυμυτάτους επάνω εις την γην. **Κάθε άλλην ψυχήν την λογίζεται σεβασμίαν, και την ευλαβείται ως αγίαν· και μοναχός εκείνος συστέλλεται από όλους, ωσάν ακάθαρτος. Δεν διακρίνει δίκαιον από άδικον, αλλά έχει όλους ομοίως Αγίους, και καθαρούς, και ακαθάρτους, και μόνος εκείνος χωρίζεται** από όλα τα κτίσματα οπού είναι υποκάτω εις τον ουρανόν, και κάθεται επάνω εις κοπρίαν αμέτρων αμαρτημάτων, και ευρίσκεται εις ένα σκότος αγονοίας, και λύπης οπού δεν έχει τέλος· και ξύει τας σαπημένας του πληγάς όχι με όστρακον ωσάν τον Ιώβ, αλλά με τα ονύχια των χειρών του, διά τον μεγάλον πόνον τής καρδίας του· ότι ο Ιώβ αγκαλά και ήτον πληγωμένος εις το κορμί, όμως **η ψυχή του ήτον σκεπασμένη, και φυλαγμένη από τον Θεόν**. Αλλά αυτός έχει την ψυχήν μαζή με το κορμί φαρμακευμένην, και πληγωμένην από αμαρτήματα· και διά τούτο η πληγή τού τοιούτου ανθρώπου είναι μύριαις φοραίς χειρότερη από την πληγήν τού Ιώβ. Και μετά ταύτα τον αφίνουν και οι κατά σάρκα συγγενείς του, και όλοι οι φίλοι, και γνώριμοι οπού είχεν εις τον κόσμον τούτον. Ότι αφ' ού τον συντροφεύσουν ολίγον, και συγκλαύσουν με αυτόν βλέποντες την απαρηγόρητον, και άμετρον θλίψιν του, και νομίζοντες αυτόν, ωσάν ένα βδέλυγμα, πηγαίνει κάθε ένας εις το σπήτι του. και τότε πλέον ωσάν μείνη αυτός μοναχός, και ιδή την ερημίαν, και απορίαν, και θλίψιν, και πόνον του, θέλει κλαύσει με λύπην τής ψυχής του άμετρον, και θέλει φωνάξει με απελπισίαν εις τον Παντοκράτορα Κύριον.

β. Ιδού βλέπεις, ω Κύριε, τα πάντα, και δεν είναι κανένα πράγμα οπού εσύ δεν το βλέπεις. Εγώ δε αγκαλά και είμαι έργον των χειρών σου, όμως **έργα των προσταγμάτων σου δεν έπραξα, αλλά με μεγάλην μου ανοησίαν έκαμα κάθε κακίαν, με όλον οπού συ ο Ποιητής μου, και Θεός είσαι αγαθός και εγώ δεν σε εγνώριζα**. **Τώρα όμως οπού ήκουσα περί σου** ετρόμαξα και δεν ιξεύρω τι να κάμω· αισθάνθηκα την κρίσιν σου, και λόγος απολογίας δεν ευρέθη εις το στόμα μου· διατί δεν έκαμα καμμίαν αρετήν, ή κανένα έργον μετανοίας οπού να είναι άξιον, διά να συγχωρηθή ένας αργός λόγος τού στόματός μου. Ότι ανίσως τινάς κάμη όλας τας αρετάς, και όλα τα καλά έργα, τα κάμνει **ως δούλος, και χρεώστης**· αμή διά την αμαρτίαν του δεν θέλει εύρη κανένα αντάλλαγμα, μόνον το έλεός σου να προφθάση. Ότι **η αμαρτία είναι θάνατος**, και ποίος είναι εκείνος οπού αποθαίνει διά μέσου αυτής, και ανασταίνεται αφ' εαυτού του; βεβαιότατα **κανένας**· ιδατί συ μόνος απέθανες, και ανέστης ότι αμαρτίαν ουκ εποίησας, ουδέ ευρέθη δόλος εν τω στόματί σου. Και ποιός θέλει αποθάνη με αμαρτίας, και δεν θέλει μετανοήσει; όμως **τότε πλέον δεν έχει κανένα όφελος από την μετάνοιαν**. Έτζι Δέσποτα Παντοκράτορ, και εγώ οπού έκαμα κακά έργα μετανοώ, αλλά η

μετάνοιά μου δεν δύναται να με δικαιώση. Διότι μετάνοια είναι το να γνωρίση τινάς τας αμαρτίας του· και αγκαλά βλέπης, ω Παντεπόπτα Κύριε, ότι τώρα δέν έχω άλλο τίποτε, έξω από το κορμί μου, όμως δεν είναι κανένα όφελος εις εμένα από την στέρησιν του πλούτου, ότι είμαι σχεδόν όλος μία πληγή, και δεν απέμεινε πουθενά εις εμένα αφορμή σωτηρίας, διατί έμεινα μόνος, και με κατέπιεν ο άδης ζωντανόν. **Εσύ μόνος, δύνασαι να με ελευθερώσης, και να ιατρεύσης τον πόνον τής καρδίας μου**, ότι η χειρ σου είναι δυνατή εις όλα, και φθάνει και αυτά τα βάθη των αβύσσων, και όλα τα ενεργεί με μόνον το νεύμα σου. Να ειπώ ελέησόν με Κύριε, δεν τολμώ, διότι είμαι ανάξιος του ελέους σου, ωσάν οπού είμαι κατά αλήθειαν πάσης κολάσεως άξιος. Συ δε Κύριε ιξεύρεις πάντα και καθώς ιξεύρει η φιλανθρωπία σου, κάμε εις εμένα τον ανάξιον και αυτής της ζωής. Όθεν ο εύσπλαγχνος Θεός θέλει τόν εισακούσει ογλίγωρα, και θέλει τού δώσει χωρίς αργοπορίαν άνεσιν των πόνων του, και ελευθερίαν τής θλίψεώς του. Ότι ο Θεός είναι φιλάνθρωπος, και δεν υποφέρει να βλέπη το πλάσμα τών χειρών του να ευρίσκεται εις τόσην μεγάλην ανάγκην, και ανυπόφορον λύπην· και εις τον άνθρωπον εκείνον οπού κάμη όλα τα προειρημένα ανελλειπώς, και εις εκείνους οπού τα ακούουν με πίστιν, και μιμούνται αυτήν την αληθινήν εικόνα τής μετανοίας, (η οποία εικών πρώτον έγινε με το έργον, και τότε εγράφη με τον λόγον) θέλει κάμη ο Θεός το μέγα και ανεκλάλητόν του έλεος, και θέλει τού δείξη την αγαθότητά του, και αλλάξει εις χαράν τον πόνον του, και την λύπην τής καρδίας του εις πολλήν γλυκύτητα, και θέλει τον κάμει να ξεράση το φαρμάκι τού δράκοντος οπού κατατρώγει τα εντόσθιά του και από τότε και εις το εξής **δεν θέλει ενθυμηθή** τους προτέρους του κόπους, και πόνους και κανένα άλλο από εκείνα τα κακά οπού έπαθεν· αλλ' ουδέ θέλει γυρίσει να ζητήση τα άσπρα, και τα κτήματα οπού άφησεν εις τον καιρόν τής πληγής τής μετανοίας του, ουδέ θέλει επιθυμήσει άλλο τίποτε. Διατί ο ύψιστος Θεός θέλει δώσει εις αυτόν υγείαν, η οποία θέλει είναι καλλίτερα από όλους τους θησαυρούς τής γης· η δε υγεία θέλει προξενήσει εις την καρδίαν του χαράν ανεκλάλητον μυριοπλασίως περισσότερον από την προτέραν του θλίψιν. Και αυτή πάλιν η χαρά θέλει αποδιώξει από την καρδίαν του κάθε πόνον εξωτερικόν οπού να γίνεται εις τό κορμί του· και ο άνθρωπος εκείνος θέλει γνωρίσει ότι από τότε και εις το εξής η καρδία του δεν αισθάνεται πλέον τας πληγάς τού σώματός του, και ότι **εξωτερική θλίψις δεν εγγίζει την χαράν οπού είναι μέσα εις την καρδίαν του**· και αφ' ού γνωρίσει αυτό θέλει χαρή περισσότερον και οι συγγενείς, και οι φίλοι του οπού έβλεπαν προτήτερα τας εξωτερικάς θλίψεις οπού είχε, μην ιξεύροντες την κρυπτήν χαράν οπού ήλθεν ύστερα εις αυτόν, αναστενάζουν διά αυτόν, και λέγουν· αυτός ο άνθρωπος δεν εδοκίμασε ποτέ χαράν εις την ζωήν του, και η ζωή του είναι γεμάτη από θλίψιν, και λύπην, και αι ημέραι του δεν διαφέρουν τελείως από τας ημέρας τών καταδίκων οπού παιδεύονται εις τα κριτήρια διά τας κακίας τους· Εκείνος δε μόνος ιξεύρωντας, ότι ο καιρός εκείνος της ζωής του είναι γεμάτος από χαράν και αγαλλίασιν, και ότι **η χαρά τής καρδίας του περιπαίζει τον θάνατον**, και ο άδης δεν την κυριεύει, διατί η χαρά εκείνη δεν έχει τέλος ποτέ. Χαίρεται διά αυτά μύριαις φοραίς περισσότερον από όλους τους βασιλείς της γης, και από όλους εκείνους οπού έχουν

υγείαν, και ευμορφίαν σώματος, και από όλους τους πλουσίους οπού φορούν την πορφυράν και βυσσίνην στολήν, και από όλους εκείνους οπού μακαρίζονται εις τούτον τον κόσμον από στόματα οπού λαλούν ψεύματα. Ότι ιξεύρει ο άνθρωπος εκείνος πως η πτωχεία οπού είναι μαζή με τοιαύτην χαράν, είναι καλλιτέρα από όλον τον κόσμον, και τα καλά του· διατί όλα εκείνα οπού είναι εις το σώμα του, και εις τον παρόντα κόσμον θέλει τα σκεπάσει η γη, και θέλει τα φάγη ο άδης, και θέλει τα κυριεύσει ο θάνατος. Αμή **η χαρά οπού έλαβεν εκείνος διά την υγείαν τής ψυχής του, δεν είναι δυνατόν να κυριευθή από κανένα από αυτά, ότι δεν είναι από τούτον τον κόσμον**. **Διατί αυτή η χαρά δεν έγινεν εις αυτόν, ούτε από δόξαν ανθρωπίνην, ούτε από πλούτον πολύν, ούτε από υγείαν σώματος, ούτε από επαίνους ανθρώπων, ούτε από κανένα άλλο πράγμα, από όσα είναι υποκάτω εις τον ουρανόν, αλλά εκατασκευάσθη από πόνον πικρίας τής ψυχής του, και από συναπάντημα, και συνεργίαν τού Αγίου Πνεύματος του Θεού** υπέρ άνω των ουρανών. Διότι με το να εστίφθη, και εστραγγίσθη, ήτοι **με το να επόνεσε ελυπήθη και εκατανύχθη η καρδία του, εγέννησε χαράν άδολον, και άμικτον από θλίψιν**· και διά τούτο θάνατος δεν θέλει την κυριεύσει, ότι δεν θέλει ευρεθή εις αυτήν κανένα ψεγάδι, αλλά θέλει είναι ωσάν το στραγγισμένον κρασί οπού εκλάμπει μάλιστα, και λαμπρύνεται αντικρύ εις τον ήλιον, και δείχνει καθαρώτερον το χρώμα του, και ευφραίνει, και υπεραστράπτει το πρόσωπον εκείνου οπού το πίνει άντικρυ εις τον ήλιον. Όμως εις αυτά όπου είπα· ένα είναι δυσκολονόητον εις εμέ, ότι δεν ιξεύρω ποίον με ευφραίνει περισσότερον η θεωρία, και η τέρψις, ήτοι το κάλλος, και η λάμψις η χαροποιά τής καθαρότητος των ακτίνων του Ηλίου, η πόσις και η γεύσις τού κρασιού οπού έχω μέσα εις το στόμα μου· διατί θέλω να ιδώ τούτο, τας ακτίνας τού Ηλίου δηλ. και με σύρνει εκείνο, το κρασί δηλ. της κατανύξεως και φαίνεται γλυκύτερον· και όταν αποβλέψω εις εκείνο, ήγουν εις το φώς τής θείας χάριτος, πάλιν ηδύνομαι περισσότερον από την γλυκύτητα της γεύσεως του κρασιού, και ούτε το να βλέπω τας ακτίνας τού Ηλίου χορταίνω, ούτε το να πίνω το κρασί εκείνο χορταίνω. Διότι όταν μου φανή πως εχόρτασα από το να, πίνω, τότε το κάλλος των εκπεμπομένων ακτίνων με κάνει να διψώ πολλά, και ευρίσκομαι πάλιν πεινασμένος, και διψασμένος, και όσω πάλιν συνερισθώ διά να γεμίσω την κοιλίαν μου, τόσον καίεται και ανάπτει το στόμα μου από την δίψαν δέκα φοραίς περισσότερον, και καταφλογίζομαι και κατακαίομαι από την δίψαν, και επιθυμίαν τού λαμπροτέρου πιοτού. Λοιπόν **κάθε ένας οπού κρίνεται με αυτήν την καλήν κρίσιν τής μετανοίας, δεν θέλει φοβηθή άλλην τιμωρίαν, ή βάσανον ουδέ θέλει δειλιάσει τους πειρασμούς οπού έρχονται κατεπάνω του**· διατί η δίψα του δεν θέλει παύσει εις τον αιώνα, και το γλυκύ, και άσπρον, και λαμπρόν πιοτόν δεν θέλει τού λείψει· και η γλυκύτης οπού προέρχεται από το πιοτόν, και η χαροποιά λάμψις οπού εξέρχεται από τον ήλιον, διώχνει από την ψυχήν του κάθε λύπην, και κάνει τον άνθρωπον εκείνον να χαίρεται πάντοτε, και δεν θέλει δυνηθή τινάς να τον βλάψη, ουδέ θέλει είναι κανένας οπού να τον εμποδίση από το να χορτάση από την πηγήν τού σωτηρίου. Ότι ο κοσμοκράτωρ οπού κυριεύει τον κόσμον με την κακίαν του ο εξουσιαστής των γηίνων, ο άρχων τού

σκότους, ο πονηρός διάβολος οπού βασιλεύει επάνω εις όλα τα ύδατα της θαλάσσης, και οπού εμπαίζει τον κόσμον, ωσάν να εκρατούσε τινάς εις τα χέρια του ένα μικρόν πουλλί, δεν θέλει τολμήσει με όλα του τα στρατεύματα, και με όλην του την δύναμιν να πλησιάση εις αυτόν, και να τον εγγίση μήτε εις την πτέρναν τού ποδίου του, ουδέ να τον κοιτάξη με θάρρος· ότι η λαμπρότης τού κρασιού, και οι ακτίνες τού Ηλίου αστράπτουν πολλά εις το πρόσωπον εκείνου οπού το πίνει, και απερνούν έως μέσα εις τα εντόσθιά του, και διαδίδονται έως εις τα χέρια, και πόδια, και οπίσθιά του· και τον κάμνουν όλον φωτιάν, και τον δυναμώνουν από όλα τα μέρη, διά να κατακαίη τους εχθρούς οπού πλησιάζουν εις αυτόν, και γίνεται αγαπητός με το φως τού Ηλίου, και φίλος με τον ήλιον, και υιός ηγαπημένος με το καθαρόν, και λαμπρόν κρασί οπού χύνεται, ωσάν ακτίνες από τον ήλιον, και από το φώς [**Ήλιος ο Πατήρ, φως ο Υιός, ακτίνες τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος οπού πέμπονται εξ αυτών**, καθώς λέγει ο Κύριος. «Όταν δε έλθη ο Παράκλητος, ον εγώ πέμψω υμίν παρά τού Πατρός, (το Πνεύμα τής αληθείας, ο παρά του Πατρός εκπορεύεται) εκείνος μαρτυρήσει περί εμού»] ότι το πιοτόν τού κρασιού γίνεται εις αυτόν τροφή, και κάθαρσις του μολυσμού τών σαπημένων σαρκών του, και η κάθαρσις γίνεται εις αυτόν υγεία τελεία· και η υγεία δεν τον αφίνει να φάγη άλλο τίποτε βλαβερόν φαγητόν, αλλά του προξενεί μίαν επιθυμίαν άπειρον, και θερμοτάτην διά να πίνη από το κρασί εκείνο, και να καθαρίζη περισσότερον τον εαυτόν του, και το πιοτόν να κάνη υγείαν, ότι το κάλλος τής υγείας, και η χάρις τής ευμορφίας οπού προξενείται από την υγείαν, δεν έχει χορτασμόν.

γ. Τοιούτος λοιπόν θέλει γένη, τέκνα μου ηγαπημένα, **εκείνος οπού ήμαρτεν εμπρός εις τον παντοκράτορα Θεόν, και έρχεται εις αίσθησιν φόβου, ήγουν φοβείται την μέλλουσαν κρίσιν, και την αποστροφήν, και το μίσος τού Θεού.** Ότι ο φόβος τού Κυρίου, και η αίσθησις της δικαίας αυτού ανταποδόσεως, κατατήκουν την σάρκα και συντρίβουν τα κόκκαλα, ωσάν την πέτραν οπού είναι κρεμασμένη με μηχανήν, και σφίγγει δυνατά τα σταφύλια οπού πατούνται μέσα εις τον ληνόν. Ότι οι άνθρωποι πρώτον πατούν τα σταφύλια με τα πόδια τους, και ύστερον τα σφίγγουν με την πέτραν, και ευγάνουν από αυτά όλην τους την υγρότητα. Έτζι και ο φόβος τού Θεού κάμνει τον τοιούτον άνθρωπον να γένη εις όλους καταπάτημα· και **οπόταν συντρίψη τελείως το υπερήφανον, και κενόδοξον φρόνημα της σαρκός του**, τότε πίπτει επάνω εις αυτόν άνωθεν η νοητή πέτρα η ελαφροτάτη, και καλή, ήγουν η Αγία ταπείνωσις, και ευγάνει όλην την υγρότητα των σαρκικών ηδονών, και παθών, και κάμνει εύχρηστον, και καλήν την ψυχήν εκείνην οπού ταπεινωθή, και συντριφθή· και προς τούτοις την καταβρέχει και με τα δάκρυα οπού τρέχουν ωσάν ποτάμι, και την κάμνει να αναβρύη το ζωντανόν νερόν, και ιατρεύει τας πληγάς οπού έχει από τα αμαρτήματα, και αποπλύνει, και παστρεύει τα βρωμισμένα αίματα, και τα έμπυα αυτών, και κάμνει εκείνον τον άνθρωπον, όλον

λαμπρότερον από το χιόνι. Ώστε μακάριος είναι ο άνθρωπος εκείνος οπού ακούει τούτους τους λόγους, και τους δέχεται με πίστιν και τους κάμνει, ότι θέλει εύρη μεγάλα αγαθά οπού υπερβαίνουν και νουν, και λόγον, και διάνοιαν, και θέλει μακαρίσει την αθλίαν μου χείρα οπού έγραψεν αυτά, και θέλει δοξάσει τον ελεήμονα, και πολυέλεον Κύριον οπού παρέδωκεν αυτά διά μέσου τής ρυπαράς μου γλώσσης, και του ακαθάρτου μου στόματος εις παράδειγμα μετανοίας, και επιστροφής, και εις οδόν απλανή, και αληθεστάτην, εκείνων οπού θέλουν εξ όλης τους ψυχής να σωθούν, και να κληρονομήσουν την βασιλείαν των ουρανών εν αυτώ τω Θεώ, και Σωτήρι ήμών· ω η δόξα εις τους αιώνας. Αμήν.

(ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Β. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ)